

संपादकीय

पाणीटंचाईचे संकट

महाराष्ट्रातील पाणीटंचाईचे संकट दिवसेंदिवस तीव्र होत असून, राज्यातील ३६ ऐकी १७ जिल्ह्यांत टंचाईची समस्या गुड झाली आहे. अद्याप संपूर्ण मे महिना बाकी आहे आणि गेल्या काही वर्षांत मान्युचे आगमनीही लांबणीवर पडल्याचा अनुभव आहे. या परिस्थितीत जिल्हाधिकार्यांनी पाणीटंचाई असलेल्या भागात दौरे करून तातोडीच्या उपयोगेजान कराव्यात, असे आदेश उपमुख्यमंत्री एकानाथ शिंदे यांनी दिले असून, त्याची प्रभावी अंमलबजावणी होईल, अशी अपेक्षा.

उन्हांच्याची तीव्रता दिवसांपाची बढत असून, उन्हांमुळे बाणीभवन लवकर होत असल्यामुळे धरणे व तलावांतील पाण्याची पातळी झाग्याच्याने खालावत आहे. ग्रामीण असो किंवा शहरी भाग, लोकांना पिण्याच्या पाण्यासाठी वणवण करावी लागत आहे. शासन एकीकडे 'हर घर जल' योजनेच्या माध्यमातृन घाराघरात पाणी पोहोचल्याचे सांगत आहे; पण दुसरीकडे विकासाच्या मुख्य प्रवाहापासून दूर असलेल्या यवतमाळजवलच्या पारधी बेंड्यावर अद्यापही मूलभूत सुविधा पोहोचलेल्या नाहीत. तेथे एक हातपैंप होता आणि तोही उन्हांच्यात कोरडा पडला. पिण्याच्या पाण्यासाठी तेथीत महिला व मुलींना रोज जीव धोक्यात घालून काही अंतराकरील अस्तरावरी नदीकाठी जावे लागत. काही दिवसांपूर्वी याच नदीपाणी भरण्याच्या प्रयत्नात पाय घसरून मुलींचा दुर्दैवी मृत्यु झाला.

'जलजीवन मिशन' योजेत पाईपलाईन टाकली, टाकी बांधली; पण पाण्याचा सोतंज जोडला नाही, असे अनेक ठिकाणी घडले. सध्या राज्यातील १७ जिल्हांतील ४४५ गावे आणि १,३२७ पाडऱ्यात टँकरद्वारे पाणीपुरवा सूख असून, टँकरच्या मार्गाणीत वाढ होत आहे. या परिस्थितीत प्रश्नासानेने टंचाईप्रस्त भागाची संपर्क ठेवून, आवश्यक ती पावले तातडीने उचलाली पाहिजेत. येथे पाणीपुरवठा योजना प्रलिंबित

आहेत, त्या लवकरात लवकर पूर्ण कराव्यात. काही ठिकाणी लोकांना दुरून पाणी आणावे लागते, असा ठिकाणी टँकर सुरु केले पाहिजेत. जस्वरत पेल त्याप्रमाणे विहिरी, कूपनिलिका अधिगृहीत करण्याचीही गरज आहे. शिवाय, पाण्याचे प्रमाण जसजसे कमी होते, तसेते स्रोत दूषित होक शकतात. अशावेळी पाणी पिण्याचोय आहे की नाही, हेही तपासण्याची गरज असते. तसेच, पिण्याचे पाणी वाहून नेणारे टँकरी स्वच्छ असले पाहिजेत, प्रत्येक टँकरव जीवीएस घंटणा लावली पाहिजे, सरकारने या सूचना दिल्या असल्या तरी त्याची अंमलबजावणी महाल्याची.

जलसंपदा विभागाने दिलेल्या आकडेवरीनुसार, राज्यात १४ एप्रिलला एकूण क्षमतेच्या ४१ टक्के इतका पाणीसाठा होता. कोकण विभागात ४४ टक्के, पुणे ३० टक्के, नाशिक ४० टक्के, मराठवाडा ३५ टक्के, अमरावती ४५ टक्के आणि नागरू ३७ टक्के असा पाण्याचा साठा आहे. मनमाडसारख्या ठिकाणी तर गेली किंवडक वर्षे १३ दिवसांआड पाणी येते. पिंपरी-चिंचवड या उद्योगानगरीत गेली सहा वर्षे एक दिवसांआड पाणी येते. सातारा जिल्ह्याच्या काही गावांत टंचाईच्या झाल्या जाणवू लागल्या आहेत. वास्तविक, गेल्या पावसाच्यात राज्यात सरासरीपेक्षा जास्त पाऊस झाला. तरीही गावोगावी पाणीटंचाई आहे; मग एखादवर्षी कमी पाऊस झाला, तर काय स्थिती होईल? विध्वंश विहिरीनून पाण्याचा अमर्याद उपसा होत असून, शहारांमध्ये झोपडपूट्यांमधूनही मोठाचा प्रमाणात पाणी वाया जात असते.

नवाच्या तोट्या उघड्या ठेवल्या जातात. पाईप कुटलेले असतात. पुण्यासारख्या शहरात चार धरणांत ३२ टक्के पाणीसाठा आहे. तो गेल्यावर्षीपेक्षाही जास्त असून, तरीही शहरात पालिकेचे तीन हजार आणि २९ हजार खासी टँकर वस्त्यास्तव्यात पाणीपुरवठा करत आहेत. वास्तविक, कोकणात भरपूर पाऊस पडतो; पण मुंबईच्या वेशीवर असलेल्या रायगड जिल्ह्यात

पाणीटंचाईचा प्रश्न गंभीर बनत चालला आहे. टंचाईची झाळ बसू द्यायची नसेल, तर शिळ्हुक पाण्याचे उत्तम निवोजन आणि पाण्याचे समान वाटप धोरणाची प्रत्यक्षता अंमलबजावणी झाली पाहिजे. महाराष्ट्रात साधारणपणे १,५०० पाणलोट आहेत. प्रत्येक पाणलोट २०० ते २५० चौरस किलोमीटरचा आहे. सर्व पाणलोटांपैकी पडण्यार्थी पावसाचे प्रमाण व तीव्रीता निविराळी असून, ती मोजाण्याची पूर्ण व्यवस्था नाही. तालुक्याच्या ठिकाण्याच्या पाणलोटांचीही शास्त्रगुद व अद्यावत माहिती उपलब्ध नाही. पाऊस किंवा पडला, बाणीभवनाने किंवा पाणी उडले, जमिनीत पाऊस किंवा मुला, भूपूर्वावर किंवा पाणी साचले, याचा हिशेब आता माडणे अपरिहार्य झाले आहे. शिवाय, पाणलोट विकास कार्यक्रमावर जो खर्च केला जातो, त्याचा प्रत्यक्षता कसा वापर झाला, त्यानुसारे काम उभे राहिले, याचे गणितच मांडले जात नाही.

सरकारने सुरु केलेली 'जलयुक शिवार' योजना व्यापक प्रमाणावर राबवल्याची गरज आहे. अनेक ठिकाणी जलयुक शिवारामुळे पाणीटंचाईची समस्या दूर झाली आहे. अनियमित व अवेळी पडण्यारा पाऊस, पाणी मुरायास अनुकूल नसलेली भूभर्चरचा, वृक्षतोड वा अन्य कारणामुळे जमिनीवरच्या नष्ट झालेल्या आच्छादानामुळे पडणारे पाणी वेणारे वाहन जारे. अशा अंके कारणामुळे पाणीटंचाई होत आहे. आडगाव, कडवंची, राळगांसिद्धी, गावडेवाडी, हिवरेबाजार, पळसखेड, दरेवाडी, पाटादेवी डॉगंग यासारख्या पाणलोट क्षेत्र विकास साध्य करण्यार्थी गावांमध्ये पाणीटंचाई नाही.

उलट तेथे आर्थिक समृद्धी आली आहे, याचीही नोंद व्याची लागेल. आपल्याकडे भूजलाचा उपसा प्रचंड झाला आहे. भूजल वाहते राहिल्यामुळे पूर्वी नदीला काही तरी पाणी याच्ये. आता भूजलच आटल्यामुळे प्रवरा, गोदावरी, मुळा अशा सर्वच नद्या कोरड्या पडू लागल्या आहेत. यापुढे भूजल नियोजन व नियंत्रण यांचाही गंभीरिणी खोरीनिहाय विचार करावा लागेल. पाणी काटकसरीने कसे वापरावे, यासंबंधी शालेय व्यायामासून मुलांवर संस्कार झाले पाहिजेत. गावोगावी जाऊन जलसाकरता अभियान हाती घेतले पाहिजे. वाढत चाललेल्या टंचाईस्थितीत पाण्याची बचतच गरजेची आहे.

सतत बद्धकोष्ठेतेचा त्रास होत असेल आणि नियमितपणे पोट सफ होत नसेल तर आयुर्वेदातील हा बहुगुणी काढा प्या. ज्यामुळे बद्धकोष्ठेताच नाही तर आपली पचनसंस्था देखील मजबूत होईल.

आयुर्वेदात त्रिफलाला अधिक महाच आहे. हे फळ तीन आयुर्वेदिक पदार्थांपासून बनलेले आहे. हिरडा, बहेडा आणि आवळा. या तिन्ही

गोषी शरीराला डिटॉक्सिफाय करतात.

दि. ३० विदर्भ प्रजासत्ताक

गॅस, पचनक्रियेचा त्रास हळी अनेकांमध्ये पाहायला मिळत आहे. त्यात बद्धकोष्ठेतील समस्या संध्या वाढताना दिसत आहे. चुकीची जीवनशैली, अनियमित खाण्याच्या सव्यायी, ताणताणाव आणि फायबरच्या कमतरतेमुळे आपल्याला बद्धकोष्ठेत्या समस्येचा सामना करावा लागतो.

सिडीटी- गॅसमुळे आपल्याला अस्वस्था असावा तातोडीच्या बद्धकोष्ठेत्या आहे. अनेक रोगांचे मूळ मानवातात आली आहे. जर आपल्याला देवील वारंवार बद्धकोष्ठेत्या समस्येला सामोरे जावे लागत असेल तर सोपा उपाय करू नाही.

प्रसिद्ध आयुर्वेदिक डॉक्टर सलीम झेंदी यांनी त्यांच्या इंस्टाग्राम अकांऊट्टरन एक विडिओ शेअर केला ते म्हणतात जर आपल्याला

तसेच पोटात जमा झालेले विषारी पदार्थ हल्लूहल्लू काढून टाकलीत. ज्यामुळे बद्धकोष्ठेता तसेच गॅस, अपचन आणि आपल्याला यांसारख्या समस्यांपासून आराम मिळतो. तज्ज्ञ म्हणतात की, रात्री झोपण्यापूर्वी एक ग्लास पाण्यात १ चमचा त्रिफला पावडर मिसळून प्यायाल्याने पोट सफ होण्यास मदत होते. हा काढा आपण रात्री झोपण्यापूर्वी नियमितपणे प्यायाल्याने शरीरातील विषारी पदार्थ बाहेर पडतील. वारंवार औषधे खाल्याने आपल्याला सिडीटीची समस्या उद्दरवत. त्यासाठी आयुर्वेदातील हा प्रभावी उपाय करून पाहा.

शिंगाडा पिकास फळे व भाजीपाला संवर्गातील कृषि पीक म्हणून मान्यता

आपल्या परिसरातील बातम्या, लेख, यशोगाधा, जाहिरात तुम्ही आमच्या मेल वर पाठवू शकता prajasattaknews.24@gmail.com, arunjoshi.ucn@gmail.com या

मेल वर पाठवा आमचा अंक तुम्हाला अगदी मोफत मिळवायचा असेल तर आम्हाला मेल करा तुमचा व्हाट्सअप नंबर संदर्भ क्र. ५ अन्वये दिले पिकास 'फळे व भाजीपाला

शिंगाडा मान्यता

एक रुपयात पिक विमा बंद

आता राज्यात अशी गबवली जाणार पिक विमा योजना

विदर्भ प्रजासत्ताक

दि. ३० अमरावती-

शेतकऱ्यांनी विमा हमा भारायचा

आणि त्यात राज्य सरकार आपला

आर्थिक सहभाग देऊन विमा

कंपन्यांना रक्कम दिली जाईल, ही

पूर्वी राज्यात असलेली पद्धत

हजारो दिव्यांच्या लख्य उजेडात न्हाले यावली शहीद

विदर्भ प्रजासत्ताक

दि. ३० यावली शहीद
अखिल विशाला सर्वधर्म
समभावाची शिकवण देणाऱ्या
राष्ट्रसंत श्री तुकडोजी महाराज
यांचा जन्मोत्सव सोहळा
त्यांची जन्मभूमी असलेल्या
यावली शहीद येथे बुधवार
(दि. ३०) पहाटे साडेपाच
वाजता पार पडला. या वेळी
हजारो गुरुदेव भक्तांनी
उपस्थिती लावली होती.

पहाटे चारपासून भजनाने
जन्मोत्सवाला प्रारंभ झाला.
साडेपाच वाजता त्यांचा
पाळणा. मागील सप्ताह
भरापासून सुरु असलेल्या

राष्ट्रसंतांचा जन्मोत्सव सोहळा

महोत्सवाची आज सांगता
झाली. या प्रसंगी खासदार
बळवंत वानखडे आमदार राजेश
वानखडे, यांच्यासह गुरुदेव सेवा
मंडळाच्या पदाधिकाऱ्यांनी

महासमाधी फुलांनी सजली

गुरुकुंज मोङडारी स्थित
तुकडोजी महाराज यांची
महासमाधी फुलांनी सजवण्यात
आली होती. अनेक
गुरुदेवभक्तांनी तुकडोजी महाराज
यांच्या जीवनावर समाज
माध्यमांतून प्रकाश टाकला.
मानवता फाऊंडेशन (गुरुकुंज
मोङडारी) व राष्ट्रसंत तुकडोजी
महाराज युवक विचार मंच्या
सदस्यांनीही घरी राहून
ग्रामजयंती साजरी केली.

आले होते.

जन्मोत्सव सोहळ्याच्या
निमित्ताने गावातील प्रतेक
घरासमोर आकर्षक रांगोळी
तसेच पणत्यांनी आकर्षक
सजावट करण्यात आली
होती. जन्मोत्सवानंतर
सामुदायिक ध्यान करण्यात
आले. त्यांतर बाहेरगावहून
आलेल्या पालखांची पदयात्रा
देखील यावली शहीद या
गावातून काढण्यात आली
होती.

दरवर्षीच्या तुलनेत या वर्षी
गुरुदेव भक्तांनी मोङडा संबेदे
या ग्राम जंती कार्यक्रमाला
हजेरी लावली होती.

आ.प्रतापदादा अडसड यांच्या प्रयत्नाने १०४ गावे झाली डार्क झोन मुक्त

शेतकऱ्याना मिळणार सिंचनाच्या विहिरीचा लाभ मतदार संघातील गावाचा उठविला डार्क झोन

विदर्भ प्रजासत्ताक
दि. ३० धारणावर रेल्वे

अनेक वर्षांपासून तिन्ही
तालुक्यातील केंद्रीय भूजल
महामंडळाने जाहीर केलेल्या
१०४ गावांमधील डार्क झोन
काढण्यात आ प्रताप अडसड
यांना याले असून आता या
गावातील शेतकऱ्याना सिंचन
विहिरीचा लाभ मिळणार आहे

प्रशासनाचा दांडाव अनुभव,
जिंद व मतदारांना दिलेला शब्द
प्रत्यक्षात पुर्णांतर नेण्यासाठी
आ प्रतापदादा अडसड,
सर्वसामान्यांच्या वेगवेगळ्या
समस्या सोडवित आहे

आ. प्रतापदादा अडसड यांनी केली वचनपूर्ती

आ. प्रतापदादा अडसड दुसऱ्यांदा निवडून आल्यानंतर
आपल्या विधानसभा क्षेत्रासाठी ज्ञालंत असलेला डार्क झोनचा
मुदा ऐपीकर घेऊन केंद्रीय भूजल मंडळाकडे सातात्याने युक्तिवाद
करून पाठुवारा केला केंद्रीय भूजल महामंडळाला नवीन
सर्वेक्षण करण्यासाठी चर्चा केली. आता भूजल मूल्याकन्ती
प्रक्रिया पूर्ण झालेली असून त्याला केंद्र शासनाची मंजुरी
मिळाल्याने १५४ पैकी १०४ गावांमधील डार्क झोनचा शाय
उठल्यामुळे शेतकरी, अनुसूचित जाती जमातीच्या लाभार्थ्यांना
फायदा होणार आहे. निवडणुकी दरम्यान दिलेल्या शब्दाची
वचनपूर्ती त्यांनी केली आहे

तिन्ही तालुक्यातील मार्गील २० वर्षांपासून शासनाच्या
सर्वेक्षणामुळे विहीरी किंवा बोअर त्यार
करण्यासाठी मनाई केल्याने शेतकरी
सिंचन विहिरीपासून वंचित होते. आपण
निवडणुकीत सिंचनाचा प्रश्न तात्काळ
सोडवण्याचा प्रयत्न करणार असल्याचे
आश्वासन दिले होते. त्यानुसार प्रयत्न
सुरु केले. आपल्या मतदारांसाठील
१०४ गावं डार्क झोन मधून बाहेर
आल्याने हजारो शेतकऱ्यांना दिलासा उर्वरित गावडाक
झोन मधूनबाहेर काढण्यासाठी प्रयत्न करणार आहे

प्रतापदादा अडसड

आमदारधारणावर विधानसभा मतदारांसंधे
विविध योजनांच्या माध्यमातून
विहीरी बांधन्यासाठी अनुदान
मिळत होते. मात्र, डार्क झोनच्या
अडचणीमुळे संवर्धित गावातील
शेतकऱ्यांना दिलासा शेतकरी
विहीरी खोदेता घेते नव्हीरीशेतकऱ्यांने
जबरदस्तीने विहीरी बांधकाम किंवा

विदर्भ प्रजासत्ताक

दि. ३० नायापूर

विधानपरिषदेचे भाजपचे
माजी आमदार डॉ.रामदास आंबटकर (६४) यांचे दीर्घ
आजाराने निधन झाले. चेवऱ्यै
येथील रुणालयात त्यांनी
अखेच्या श्वास घेतला. ते अखिल
भारतीय विद्यार्थी परिषदेखी अनेक
वर्ष जुळले होते. ते विधान
परिषदेचे सदस्य म्हणून वर्धा,
चंप्रपूर आणि गडचिरोली
जिल्ह्याचे प्रतिनिधित्व केले होते.
त्यांच्या निधनामुळे भाजप व
अभाविप वर्तुलात शोकक्ता

मार्गील काही दिवसांपासून ते
किड्यांच्या आजाराने प्रस्त होते.
केला तर गुरुसुद्दा दाखल होत होते.
त्यात्याच न्युमेनियाचे निधन
झाले. त्यांच्यावर अगोदर
नागपुरातील एका खाडीजी
इम्पिटाळत उपचार सुरु होते व
त्यानंतर त्यांना चेवऱ्यै येथील
महात्मा गांधी मेडिकल पिशाच

गडकरीनी व्यक्ति
केला शोक
डॉ.आंबटकर यांच्या
निधनाचे वृत्त ऐकून अतिशय
दुःख झाले. विदर्भात भाजप
आणि अभाविपचे संघटन
मजबूत करण्यासाठी त्यांनी
मौलिक परिश्रम केले होते.
विद्यापीठात विद्यार्थ्यांच्या
हितासाठी त्यांनी नेहमी
आवाज उत्तलात होता.
कुशल संघटक आणि
विचारधारे प्रतिति समर्पित
असलेल्या डॉ.आंबटकर
यांच्या निधनामुळे विदर्भातील
विदर्भातील सामाजिक-
राजकीय क्षेत्राची मोठी हानी
झाली आहे.

- नितीन गडकरी,
केंद्रीय भूपृष्ठ वाहतूक मंत्री

हेल्थके अर सेंटर येथे त्यांना
हत्याक्षयात आले होते. बुधवारी
त्यांनी अखेच्या श्वास घेतला. डॉ.
रामदास आंबटकर यांचा जन्म १^{जूलै} १९६० रोजी महाराष्ट्रातील
वर्धा जिल्ह्यातील वडेनेर या
छोट्याशा गावात झाला. लहानपणापासूनच ते संघाचे
स्वयंसेवक होते. १९७९ मध्ये
विद्यार्थी परिषदेवे कार्यकर्ता झाले.
त्यानंतर त्यांना चेवऱ्यै येथील
महात्मा गांधी मेडिकल पिशाच
करण्यात आले होते. योवेळी
राज्यातील अनेक बाजार
समितींनी आधारावर रैंकिंग
दिली त्यांना चेवऱ्यै येथील
विदर्भातील सामाजिक-
राजकीय क्षेत्राची मोठी हानी
झाली आहे.

यावर्षीच्या रैंकिंगमध्ये
बाजार समित्यांच्या आधारावर रैंकिंग
(दर्जा) जाहीर झाले आहे.
यांच्ये धारणावर कृती उत्पन्न
बाजार समितींनी जिल्ह्यातील १२ बाजार समित्यांमधून
द्वितीय क्रमांक तर विद्यार्थांच्या धारणावर
सातवा तर राज्यामधून अठारावा क्रमांक
पटकाविला आहे.

बाजार समितीने मुख्य बाजार
आवारात संगणकीकृत वजन
काटे, तसेच ऑनलाईन
पेमेंटची सुविधा उपलब्ध
करून देण्यात आली आहे.
बाजार समित्यांच्या आधारावर
रैंकिंगमुळे चांगली कामगिरी
करण्याचा समित्यांचे मनोबेल
वाढले आहे, तर ज्या समित्या
मागे राहिल्या आहेत, त्यांना
अधिक चांगली कामगिरी
करण्यात आला. एकूण ३०५
बाजार समित्यांचे मूल्यांकन
करण्यात आले होते. योवेळी
राज्यातील अनेक बाजार
समित्यांनी त्यांच्यातील त्रुटी
ओळखण्यास आणि सुधारणा
करण्यात आले आहे.

अचलपुरात मध्यपींचा धुमाकूळ : महिला त्रस्त

पोलिसांचे दुर्लक्ष वरिष्ठांनी लक्ष द्यावे मध्यपींचा बंदोबस्त करण्याची मागणी

तथा महिलेला अश्लील
आदी ठिकाणी असतो पोलीस
मात्र यामध्ये बोरेचे धोरण
एखाद्याच्या घरात घुसण्यामुळे
महिलावर्ग व शांतिप्रिय नागरिक
त्रस्त झाले आहेत पोलिसांचे
यांकडे जाणून बुजून दुर्लक्ष असून
मध्यपींची वरिष्ठांनी या प्रकरणी
लक्ष घालून काढण्यात आली
होती. तथा महिला असते या
पोलीस कुठलीही कारवाई करत
नसल्याने वरिष्ठ पोलीस मात्र या
अधिकाऱ्यांनी याप्रकरणी
लक्ष घालून द्यावलात त्या भागातील
धुमाकूळ घालतात त्या भागातील
वीट जमदार यांच्यावरही कारवाई
करून द्यावलात त्या भागातील
स्टॉप, स्पारयपुरा, दिलदिलादपुरा,
एखाद्या शांतप्रिय नागरिकाला
जिल्हेत आहे. शहर गोरंगरिकाला
त्यांनी जाहीर करण्यात आहे.

धामणगाव कृषी उत्पन्न बाजार समिती बनली 'स्मार्ट' जिल्हातून द्वितीय, तर राज्यात अठाराव्या स्थानी

शासनाच्या पणन संचालन